

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Triumphvs Sacer Sanctorvm

Halloix, Pierre

Antverpiæ, 1617

Cap. 10. Ciuium Duacensium in extremis suis finibus occursus, & in vrbem honorifica deductio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44013

SS. TERENT. ET SOC. M M. 101
tēpli vexillis, signis, alijsq; huiusmodi in
pompā gestari solitis ornāmētis obuiauit:
thure, prece, cantu excepit, séq; ducē vlte-
rioris viæ prætulit. Iā tandē Duaco appro-
pinquamus: quare cursum intēdamus. Nā
vltimus hic pagus, ad quē iam peruenimus,
Lābra appellatur, estq; ipsi vrbi planē vici-
nus: & ecce quanta vis hominū nobis ac-
currit: nēpe illos nō fama tantūm triūphi,
sed & cōspectus Duaci ad triūphū appara-
tus huc cōcitauit. Adest, sed vix præ turbā
apparet, loci pastor: adesse tamē è vexillo
agnoscitur: adest verò iam cominus, nec
minus religiosē, quā vlli alij Curiones, mu-
nus suū ad præsentēs reliquias præstat. Vt
omnibus, ita huic benē de se merito faueāt
Dij. Nos progredimur, & sub hoc pago,
in primis agri Catuaceni limitibus, ciuiū
Duacensiuū ardor se prodit. Sed eum à ro-
tundo iuuat, perfectōq; numero exordiri.

CAPVT X.

*Ciuium Duacensiuū in extremis suis finibus ad
sacras reliquias occursum & in urbem
honorifica deductio.*

PLETAS vr̄bis Duacenæ, si vn-
quam aliàs, hodiè in primis pu-
blico pulcherrimæ religionis
actu testatissima sic euasit, vt crastino ta-

men die secū ipsa pugnatura, seque ipsam gloriosissimā victoriā deuictura sit. Verū huc quoque, amabo, in præsentem vesperam oculos. Siquidem ea crastinæ serenitatis, vt apparet, index futura est. Nam vt ruberet, hodie vi armorum suorum & ignium, Duacensis miles effecit. Vix enim relictā Lambrā in Catuaceno agro pedem posueramus, cū ecce in armatas turmas secundū prælongam sepē ordinatas, & fortunā vti, manusque conferere, si res ferat, paratissimas incidimus. Quatuor erant ciuium cohortes insigni armaturā. Constat cohors viris militari- bus ducentis. Habebant præterea Iurato- rum, quos vocant, secum coniuratas co- pias. Quibus & Ludi armorum se iunxe- rant. Hi sunt quædam iuuentutis pubes in armorum tractādorum tyrociniō exer- citata. Isti verò ciuium grandiorum sōda- litia, quibus tormenta bellica, bombar- dæ, arcus speciatim cordi. Visi sunt quoq; inter eorum manipulos quidam habitu Indico toti plumbei: quidā habitu Æthio- pico toti atrī, & vt B. Paulini verbo vtar, nocticolores: nobiscum autem erat equi- tatus, sed vt ille Gedeonis, lampadibus: ita hic solis facibus armatus: reliqua tur- ba inermis quidē, sed in duobus curribus
valde

S S. TERENT. ET SOC. M M. 103
valde confidens incedebat. At illi contra
equitatum nostrum densam hastatorum
aciem prætenderant, post quos bombar-
darii stabant ad displodendum genu con-
nixa: verum postquam sacra inuictorum
Athletarum D. T E R E N T I A N I & socij
corpora nobiscum esse & facere animad-
uerterunt, sciderunt se in latera, viamque
in sui medio tutam præstiterunt, Sancto-
rum Martyrum captas velut testamenti
arcam venerantes. Atque, vt fit nonnun-
quam in subitis atque improvisis militum
occurtionibus, cum ipsi ex iisdem castris,
sed in diuersa longius euagati, rursus præ-
ter spem in sese mutuò incidunt, & suspi-
ciantes eminus alij alios, siue sint, an ho-
stium, adhuc ignari, cautè procedunt, pa-
rati, si quidem hostes fuerint, irruere, fe-
rire, sauciare, cædere, sed postquã eorum-
dem ducũ insignia recognõrunt: tum lætos
clamores tollunt: tum in aërẽ fundunt, quæ
in hostem parauerant tela, & quod instru-
mentum erat plagæ, indicium fit lætitiæ;
ita hic factum. Nã vt fæderis arcas agno-
uerunt, iam in plausum & gratulationem
ignes suos & puluereas flammæ sursum
emiserunt, atque in eundem nobiscum
sacra militiæ globum concesserunt. His
ergo aucti copijs ad urbem processimus,

104 TRIUMPHVS SACER
fed præ turbâ comprimentium, lento pro-
gressu. Nam metus fuit, ne rhedæ per non-
nullorum corpora, vt alibi accidit, aut in-
cohibili protrusione, aut equis territis tra-
herentur. Inde muros vrbis, spissis homi-
nibus velut densis nubibus obtectos ad-
spectabamus, & multos quasi è mœnibus
pendulos, casuiquæ proximis. Tanta erat
illinc visendæ, urbem ingrediētis pompæ
cupiditas. Eam pompam excepit de mœ-
nibus ingredientem lituorum ac tiliarū
dulcis sonus: eandem ingressam conuer-
sis ad interiora vrbis, eiusdem harmoniæ
modulis à tergo est profecutus. Postquam
intra urbē sacra pignora fuerunt, & omne
periculum abesse visum; tunc explodi, hîc
bombardæ, illîc tormenta bellica, & cæli
facies igneo colore pingi, vesperaque pro-
fausto crastinæ lucis indicio rubere flam-
mis volantibus. Hîc verò mirū quiddam,
nec sæpe antehac auditum contigit: quod
nonnulli, vt insigne Sāctorum iam hospi-
tibus suis ac clientibus fauētium accepere
argumentum. Nam supra portam, quā SS.
Martyribus in urbē ingressus fuit, dispo-
sitæ erant machinæ quædam bellicæ ful-
guris tonitruiquæ artifices numero vigin-
ti, (Cambras vulgò appellāt) harum vnā,
nescio quo consilio, euentusne explo-
randi,

SS. TERENT. ET SOC. MM. 105
randi, an aliâ qualibet de causâ, ore in ter-
ram demerso infoderant. Itaque incensus
puluis, cùm nec erumpere viâ solitâ, nec
intrusum in se vecte, quia in solum ver-
geret, euibrare posset: hinc totum ipsum
tormentum (res noua!) in aërem leuauit,
atque extra vrbs mœnia forinsecus altè
sublatum, vltra duplices, quibus vrbs cin-
gitur fossas, propter viam populo frequē-
tissimam trecentis septuaginta circiter pe-
dibus longè à mœnibus abiecit innoxio
impetu: qui, si dextrorsum tantisper de-
flexisset, ingentem haud dubiè inter con-
ferta agmina, quæ eam viam oppleuerant,
stragem edidisset. Mirādum sanè fuit vo-
lantem intueri integram incolumemque
machinam, neque inferentem damnum,
neque patientem. Quippe quæ nec fracta
dissilierit, nec integra nocuerit: imò po-
tius sui spectaculo atque saluendi nouitate
& oculos pauerit & animos refecerit,
Verùm ad vrbs conuertamur, & in eâ
prementes se ad nouorum hospitem con-
spectus atque contactus populos intuea-
mur. Nam sanè platea illa, quæ intranti-
bus prima occurrit, cùm sit ferè omnium,
quæ in vrbe sunt, latissima (& multæ ta-
men sunt insigni latitudine) angusta nihi-
lominus multitudinis confluxu comperta
est.

est. Quin & domorum fenestræ, imæ, mediæ, summæ, foramina omnia, plena oculis erant. Quibus nō fuit alibi locus, tecta conscenderunt, quamuis non plana illa, sed accliu formâ, verum ipsi non tam pedibus firmis stabant, quàm manibus ad pinnas pendulis adhærebant. Alios verò infernè constipatissimos vix submouere statuti à magistratu Viatores vel equo vel armis poterant. Vestita erat hæc platea, ibi peristromatis splendentibus, illic ramis arborum vernantibus, istic vmbri virore foliorum decussato colludentibus. Eius plateæ meditullium tenebat insigne excipiendis sanctorum reliquiis tabernaculum. Hoc virgines Agnetianæ (quæ sibi sub vnâ directrice persuaserunt vitam cōmunem cum pudicitia colere, & erudientis, formandisque ad omnem morum honestatem tenellarum puellarum animis ad æterna adspirare) hoc, inquam, tabernaculum eæ virgines sibi instruendum atque exornandum susceperant. Quatuor innitebatur fixis in quadrum columnis, quarū capitella tegmen coniungebat, figurâ ferè lampadis altè exsurgens, quod miscellanea variorum florum opere topiario contexta amænitas cum aureis intermicantibus stellis pulchrè illustrabat. Eadem capitella

pitella

pitella statuæ insignes atq; exquisitæ imagines commendabant: frons autem ipsa tabernaculi insititijs floribus artificiosè porrecta, grato adspectu emicabat: vbi propter apicem super colore rubeo fulgebat argenteis characteribus, SS. THERENTIANI eiusque socij Martyrū vernaculâ voce inuocatio. Ara media aurato peristromate fulgebat antependulo, quæ & instrata elegâti operis Damasceni mappâ, & argenteis instructa cum virgine cerâ candelabris & odoribus respersa suauissimis mirè fragrabat. Denique tabernaculi vtraque latera circumdabant contra turbam cancelli robustei simul & florei, ternis vtrimque candidis certo spatio collucentibus tedis speciosi. Iam cætera tacenti adiectitia ornamenta virgines veniam dabunt. Nam festino ad seriem processionis me accingere, cum prope adesse ad excipiendos optatissimos hospites, & mouêdum agmen, videam R.^{mum} Antistitem, cui in habitu pontificio cum sacro Archidiaconorum, ac Canonicorum comitatu appropinquanti omnis turba loco cedit, & debitum ex more Christiano honorem impertit.

C A-